

► geloofskwesties

Krom kerkrecht

Het katholicisme is mijn geloof, maar zelden mijn kerk. Dat zei PvdA-politicus en katholiek Frans Timmermans gisteren in het televisieprogramma *Buitenhof*. Hij voelt zich verwant met honderden miljoenen geloofsgenoten in de wereld, maar niet met het instituut dat de Kerk is geworden en dat er spelregeels op nahoudt die ingaan tegen heersende normen en geldende wetten.

Gevraagd naar zijn reactie op de misbruikschandalen zei Timmermans: „Vergeet even dat de kerk een religieuze organisatie is. Ze is actief in de gezondheidszorg en het onderwijs, ze is een maatschappelijke organisatie. En leden daarvan hebben zich schuldig gemaakt aan ernstige strafbare feiten.”

Priesters en kloosterlingen hebben zich, net als dominees, rabbijnen en imams, te houden aan de wet. En hun eigen regels, ook al onderwerpen mensen zich daar vrijwillig aan, zouden niet in strijd mogen zijn met die wet. Het wordt dan ook tijd om de *Codex Iuris Canonici*, het wetboek van de Katholieke Kerk uit 1983, eens te toetsen aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en aan de wetgeving van de lidstaten van de Europese Unie.

Zo'n exercitie zal op een aantal punten fricties aan het licht brengen. Hier volstaat een voorbeeld: de eed die kardinalen afleggen bij hun inwijding. Daarin staat deze passage: „Ik beloof en zweer geen geheimen die aan mij werden toevertrouwd

Illustratie Tomas Schats

noch zaken die de Heilige Kerk kunnen beschadigen of onteren te ontullen; met grote ijver en trouw de taken uit te voeren waartoe ik bij mijn dienst aan de Kerk geroepen ben, in overeenstemming met de wet. Zo helpe mij God Almachtig.’ Een dubbelzinnige, zo niet kromme formulering.

De geheimhouding en de trouw aan de Kerk waartoe kardinalen als Simonis en Ratzinger zich hebben verplicht, om de Kerk niet te beschadigen of te onteren, zou wel eens de reden kunnen zijn waarom gevallen van misbruik in hun kerkprovincie nooit aan het licht zijn gekomen, ook al waren die natuurlijk niet in overeenstemming met de wet.

DIRK VLASBLUM

► bron van de kunst

„Iedereen die om vrede vraagt krijgt Gods zegel”, is de boodschap op de onderste Kanga. Kanga's zijn Oost-Afrikaanse wikkeldoeken. „Ze hebben altijd een rand, een middenpartoon en een gezegde of wens”, vertelt grafisch ontwerper Nora Oosting (noraosting.nl). Ze heeft een collectie van ruim honderd verschillende doeken. „Ik vind ze heel opti-

mistisch en levenslustig en daar word ik blij van.”

► Deze rubriek gaat over kunstenaars en hun verzameling als bron van inspiratie. Heb jij als kunstenaar afbeeldingen, voorwerpen of kunst die jou inspireren? **Stuur je bijdrage aan deze rubriek** naar klik@nrc.nl

► ik@nrc.nl

De leerlingen lezen de tekst aandachtig. Het vak Maatschappijleer geeft ze inzicht in het leven van een vijftienjarige in de jaren vijftig: een zomer vakantiewerk levert fl. 100,- op. Daarvan moet fl. 90,- aan de ouders worden afgedragen. De tien resterende gulden worden in de spaarpot gedaan. Na een paar zomers vakantiewerk kan er van het eigen geld

een pick-up gekocht worden. Mijn leerlingen zijn er zeker van, de jaren vijftig zijn zo slecht nog niet: in een paar vakanties een auto te verdienen.

WIM ALGERA

► Ook een ikje maken? **Stuur je bijdrage** van maximaal 120 woorden naar klik@nrc.nl

Het zijn de kleine verschillen die het hem doen

Juist afwijkingen maken van een gewoon

► De zeven schoonheden zijn eigenlijk gewoon afwijkingen of kleine onvolkomenheden.

► Toch zijn het juist de 'foutjes' in het gezicht die er de schoonheid van bepalen.

Door **HIDDE TANGERMAN**

„How does it feel to be one of the beautiful people?” zongen de Beatles in 1967. Waarschijnlijk voelt mooi zijn goed, want schoonheid loont. Uit het Amerikaanse onderzoek *Beauty and the Labor Market* uit 1993 bleek al dat knappe mensen gemiddeld 5 tot 10 procent meer verdienen dan hun minder mooie collega's. Een meta-analyse uit 2000 van 900 wetenschappelijke onderzoeken naar het effect van schoonheid bevestigde het zogenoemde 'aureoleffect': mooie mensen worden in het sociale verkeer beter beoordeeld en zijn meer succesvol op de werkvloer.

Toch is er troost voor degenen die niet tot deze groep uitverkorenen behoren. Er is namelijk een alternatieve route naar schoonheid. Heb je misschien een spleetje tussen je tanden, sproeten of kuiljes in je wangen? Dan bezit je kenmerken van ware schoonheid, gerangschikt in de lijst van de zeven klassieke schoonheden. Waar deze zeven schoonheden precies vandaan komen is een raadsel, maar dat ze genoegzaam bekend zijn, getuigen de vele internetfora waar er gretig over wordt gediscussieerd.

Bijna iedereen heeft ook wel een van die zeven schoonheden, wat het lijstje des te aantrekkelijker maakt. Moeders konden hun kinderen ermee troosten als ze voor een afwijkende gelaatstrek werden gepes. Dat zou juist een van de zeven schoonheden zijn. De lijst lijkt overigens voorna-

► De natuur zet via een klein foutje een handtekening onder haar meesterwerk ◀

melijk voor vrouwen te zijn opgesteld; geen man die zich snel laat voorstaan op lange wimpers, sproeten of een moedervlekje boven zijn lip.

Toch is er iets vreemds aan de hand, want eigenlijk zijn de zeven schoonheden voornamelijk afwijkingen of onvolkomenheden. Een spleetje tussen de tanden heette vroeger op school een fietsenrek. Iemand met veel sproeten werd uitgemakkt voor sproetenkop. Grote, ronde ogen worden aantrekkelijk gevonden, toch prijkt juist de amandelvormige variant op de lijst van de zeven schoonheden. Om over moedervlekken maar helemaal te zwijgen. Is het niet beter te spreken van zeven lelijkheden?

Naar wat als mooi wordt ervaren in een gezicht is door psychologen en gedragswetenschappers veel onderzoek gedaan. Het begon met een toevallige ontdekking in 1883 door de Britse wetenschapper Sir Francis Galton, die zich bezighield met het maken van compositiefoto's van veroordeelde criminelen.

Galton wilde typisch criminele gelaatstreken ontdekken. Daartoe legde hij de negatieven van verschillende foto's over elkaar heen zodat er een soort gemiddeld gezicht ontstond. Het resultaat verbijsterde hem, want het gezicht op de samengestelde compositiefoto was niet afstomend maar aantrekkelijk. De kleine afwijkingen en ontstervingen van de afzonderlijke gezichten waren verdwenen en het gemiddelde beeld was egalier, symmetrischer en dus ook knapper geworden. De Amerikaanse onderzoekers Ju-

De 83 deelnemers aan de Miss Universe-verkiezing 2009. De wedstrijd voor 's werelds mooiste werd gewonnen door Stefania Fernandez uit Venezuela (derde van rechts, bovenste rij). Foto AFP

stith Langlois en Lori Roggman trafen in de jaren negentig van de vorige eeuw in Galtons voetsporen. Via experimenten met compositiefoto's toonden ze aan dat gemiddelde gezichten (niet gemiddeld van schoonheid, maar van vorm) aantrekkelijker worden gevonden. Dit verschijnsel wordt met een Grieks woord 'koinofilie' genoemd, liefde voor het gemiddelde.

De verklaringen hiervoor lopen uiteen. Volgens sommige onderzoekers duiden gemiddelde vormen op de afwezigheid van afwijkingen en zijn ze daarmee een bewijs van gezondheid, een aantrekkelijke eigenschap. Anderen stellen dat een gemiddeld gezicht ons bekender voorkomt en we nu eenmaal worden aangetrokken door dat wat ons vertrouwd is. Weer anderen menen dat gemiddelde gezichten aantrekkelijker zijn door de grotere symmetrie.

Een volmaakte 5 halen alleen de gezichten die eruit springen, omdat ze een opvallende of afwijkende trek hebben. „De fysieke eigenschappen van topmodellen zijn in geen enkele situatie de norm, behalve op de cat-

► Uiterlijke kenmerken zeggen niets over de uitstraling van de ogen

Filosoof Jan Bor

walk of op het witte doek.” aldus Etcoff. Het zijn dus de verschillen die het hem doen. Zo schreef de filosoof Francis Bacon al in de zestiende eeuw: „Er bestaat geen uitmuntende schoonheid zonder de een of andere eigenaardigheid van proportie.” Wellicht vormt het de sleutel tot

het raadsel van de zeven schoonheden. Juist de kleine afwijkingen maken van een gewoon knap gezicht een opvallend knap gezicht. Schoonheidsfoutjes noemen we dat. Denk bijvoorbeeld aan het moedervlekje boven de bovenlip van Cindy Crawford of het spleetje tussen de tanden van Madonna. Alsof de natuur via zo'n kleine onvolmaaktheid een persoonlijke handtekening zet onder haar eigen meesterwerken.

Toch vindt filosoof Jan Bor die opvatting van schoonheid oppervlakkig. Schoonheid is een innerlijke kwaliteit, zegt Bor. „Uiterlijke kenmerken zeggen bijvoorbeeld niets over de uitstraling van de ogen. Ik ontken niet dat schoonheid ook in verhoudingen en proporties ligt, maar uiteindelijk behelst het veel meer. Schoonheid heeft ook te maken met zielschoonheid, een zuiverheid van iemand.”

Schoonheid is niet vast te leggen, vindt Bor. „Als je op een bepaalde manier kijkt, kun je zeggen dat alles mooi is. Juist ook in het verval ligt een heel grote schoonheid. Een plastic tulp in een vaasje, hoe mooi nagebootst ook, geeft geen schoonheidservaring. Een bloem is het mooiste op het hoogtepunt van zijn bloei, want dat kondigt zijn verval aan. Schoonheid heeft ook met dat verval te maken, met tijdelijkheid.”

Dat fysieke schoonheid voordelen oplevert moge duidelijk zijn. Maar maakt het ook gelukkig? Bor meent van niet. „Ik denk dat het heel moeilijk is om altijd op met dat verval te maken, met tijdelijkheid.”

De zeven schoonheden

Van de lijst van zeven schoonheden zijn verschillende versies in omloop. Hieronder de meest voorkomende:

- Blond haar met bruine ogen of bruin haar met blauwe ogen
- Lange en gekrulde wimpers
- Moedervlekje boven de lip, ook wel een *tache de beauté* of schoonheidsvlekje genoemd.
- Spleetje tussen de tanden
- Sproeten
- Kuiljes in de wangen (als je lacht)
- Amandelvormige ogen.

Soms worden ook een V-vormige haargrens, omhoog wijzende mondhoeken en in elkaar overlappende wenkbrauwen – een zogenoemde *unibrow* – tot de zeven schoonheden gerekend.